

Date: 18.11.2019

Time – 2 ½ Hours

Total Marks: 75

- N.B.**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) All questions have internal choice.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q 1. A) Choose the correct alternative: (Any eight)

08

- i) _____ is the secondary official language.
 - a) English
 - b) Gujarati
 - c) Tamil
 - d) Urdu
- ii) Domestic violence Act was passed in the year _____.
 - a) 2009
 - b) 2005
 - c) 1992
 - d) 2006
- iii) Anti-Hindi agitations took place in _____.
 - a) Maharashtra
 - b) Tamil Nadu
 - c) Assam
 - d) Bihar
- iv) The first written constitution of the world is the constitution of the _____.
 - a) India
 - b) United states of America
 - c) France
 - d) Australia
- v) Caste system is a form of _____ stratification.
 - a) political
 - b) Economic
 - c) social
 - d) None of the above
- vi) _____ Focused on issues, namely women's education and abolition of sati.
 - a) Mahatma Phule
 - b) Savitribai Phule
 - c) Raja ram Mohan Roy
 - d) None of these.
- vii) After 1989, the _____ emerged as a national party.
 - a) Congress
 - b) BJP
 - c) Bangla congress
 - d) Shivsena
- viii) the main aim of every political party is promote _____.
 - a) secularism
 - b) casteism
 - c) communalism
 - d) None of these
- ix) Chandigarh, Lakshadweep, Puducherry are _____ of India.
 - a) State capitals
 - b) State
 - c) Union territories
 - d) None of these
- x) _____ is main reason of female feticide.
 - a) Preference for male child
 - b) Unemployment
 - c) Globalisation
 - d) None of these

B) State whether the following statements are true or false (Any Seven)

07

- i) Women have higher nutritional intake as compared to men.
- ii) Scheduled Tribe population is highest in state of Mizoram, Nagaland, Arunachal Pradesh.
- iii) Iodine deficiency results in deafness.
- iv) Caste system promotes social progress and modernization.
- v) Communalism is associated with plural societies like India.
- vi) Arunachal Pradesh enjoys the status of Union Territory.
- vii) The word 'secularism' was inserted into the Preamble by the 42nd Amendment Act of 1977.

- viii) Directive Principles of state policy are enforceable by court.
- ix) Maharashtra Navanirman Sena is a national party.
- x) Municipal Council is also known as Nagar Parishad.

Q.2 A) What is multiculturalism? Explain how has multiculturalism has resulted in India's diversity. **15**

OR

B) Discuss the effects of regionalism. What are the remedial measures to overcome the problems of regionalism? **15**

Q.3 A) What is female feticide? Why it is taking place in India? What are its effects on the composition of population? **15**

OR

B) Explain the term physical disability. Discuss the various types of physical disability. **15**

Q.4 A) Explain the features of the Indian constitution. **15**

OR

B) Examine the importance of the fundamental duties in the Indian constitution. **15**

Q.5 A) What are the obstacles in the effective participation of women in politics? Suggest measures for increased participation. **15**

OR

B) **Write Short Notes (Any Three)** **15**

- i) Multiculturalism
- ii) Representation of women by the Indian media
- iii) Characteristics of caste
- iv) Preamble of the constitution
- v) Panchayat raj

(मराठी रुपांतर)

- N.B.**
- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
 - २) सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय आहेत.
 - ३) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

Q 1. अ) दिलेल्या पर्यायामधून सर्वात योग्य उत्तराची निवड करा आणि विधाने पुन्हा लिहा. (कोणतेही आठ) ०८

- i) _____ ही द्वितीयक अधिकृत भाषा आहे.
अ) इंग्रजी
ब) गुजराथी
क) तामिळ
ड) उर्दू
- ii) _____ साली घरगुती हिंसाचार अधिनियम पारित झाला.
अ) २००९
ब) २००५
क) १९९२
ड) २००६
- iii) _____ येथे हिन्दी विरोधी आंदोलन झाले
अ) महाराष्ट्र
ब) तमिळनाडू
क) आसाम
ड) बिहार
- iv) जगातील पहिली लेखी राज्यघटना _____ ही घटना आहे.
अ) इंडिया
ब) यूनायटेड स्टेट ऑफ अमेरिका
क) फ्रांस
ड) ऑस्ट्रेलिया
- v) जाती व्यवस्था _____ स्तरीकरणाचा एक प्रकार आहे
अ) राजकीय
ब) आर्थिक
क) सामाजिक
ड) वरीलपैकी नाही
- vi) _____ यांनी महिलांचे शिक्षण आणि सती निर्मूलन या विषयांवर लक्ष केन्द्रित केले.
a) महात्मा फुले
b) सावित्रीबाई फुले
c) राजा राम मोहन रॉय
d) यापैकी नाही
- vii) १९८९ नंतर _____ - हा राष्ट्रीय पक्ष म्हणून उदयास आला.
a) काँग्रेस
b) बीजेपी
c) बांगला काँग्रेस
d) शिवसेना
- viii) प्रत्येक राजकीय पक्षाचे मुख्य उदधिष्ट म्हणजे _____ ला चालना देणे.
a) धर्मनिरपेक्षता
b) जातिवाद
c) जातीयवाद
d) यापैकी नाही
- ix) छत्तीसगड, लक्षद्वीप, पुंडूचेरी ही भारताची _____ आहेत.
अ) राजधानी
ब) राज्ये
क) केंद्रशासित प्रदेश
ड) यापैकी नाही
- x) स्त्री भ्रूणहत्येचे मुख्य कारण _____ - दिले जाते.
a) पुरुष मुलाला प्राधान्य
b) बेरोजगारी
c) जगतिकीकरण
d) यापैकी नाही

प्र.१ ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा. (कोणतेही सात) ०७

- i) पुरुषांच्या तुलनेत महिलांचा पौष्टिक आहार जास्त असतो.

- ii) अनुसूचीत जमातीची लोकसंख्या मिझोरम, नागालँड, अरुणाचल प्रदेशात सर्वाधिक आहे.
- iii) आयोडीन च्या कमतरतेमुळे बहिरेपणा होतो.
- iv) जाती व्यवस्था सामाजिक प्रगति आणि आधुनिकीकरनाला प्रोसाहन देते.
- v) जातीयता हा भारतासारख्या अनेक समाजांशी संबंधित आहे.
- vi) अरुणाचल प्रदेशाला केंद्रशासित प्रदेशाचा दर्जा प्राप्त आहे.
- vii) धर्मनिरपेक्षता हा शब्द १९७७ च्या ४२ दुरुस्ती कायद्याने प्रस्तावनेत घातला होता.
- viii) राज्य धोरणाचे निर्देशात्मक तत्व न्यायालयाने लागू केले आहे.
- ix) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना ही राष्ट्रीय पार्टी आहे.
- x) नगर परिषद म्हणून नगर पंचायत म्हणूनही ओळखली जाते.

प्र. २ अ) बहुसंस्कृतिकता म्हणजे काय? बहुसंस्कृतीतेमुळे भारताच्या विविधतेवर कसा परिणाम झाला आहे ते सांगा. १५

OR

ब) प्रादेशीकवादाच्या प्रभावांविषयी चर्चा करा. प्रादेशिकतेच्या समस्यांवर मात करण्यासाठी कोणते उपाय आहेत? १५

प्र. ३ अ) स्त्री भ्रूणहत्या म्हणजे काय? ते भारतात का घडून येतात ? लोकसंख्येच्या रचनेवर त्याचे काय परिणाम होत आहेत? १५

किंवा

ब) शारीरिक अपांगत्व स्पष्ट करा. विविध प्रकारच्या शारीरिक अपांगत्वाबद्दल चर्चा करा. १५

प्र. ४. अ) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये सांगा. १५

किंवा

ब) भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत कर्तव्यांचे महत्त्व सांगा. १५

प्र. ५ राजकरणात महिलांच्या प्रभावी सहभागामध्ये कोणते अडथळे आहेत ? वाढीव सहभागासाठी उपाय सुचवा १५

किंवा

टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) १५

- i) बहुसंस्कृतिकता
- ii) भारतीय माध्यमांद्वारे महिलांचे प्रतिनिधित्व
- iii) जातींची वैशिष्ट्ये
- iv) घटनेची प्रस्तावना
- v) पंचायत राज